

HARCKÉSZÜLTSEG ÉS HADTÁPKIKÉPZÉS

Hadműveleti felső- és a hadászati tagozatba tartozó gk. szállító zászlóaljok hadtáp biztosításának sajátosságai

Galambos János alezredes és Lévai Bálint alezredes

A fegyveres küzdelem időszakában a hadműveleti hadtáp, de különösen annak felső tagozata és a hadászati hadtáp sikeres tevékenysége egyik igen fontos fokmérője az anyagi eszközöknek a rendeltetési helyre való eljuttatása lesz. Az anyagi eszközök rendeltetési helyre való eljuttatása érdekében a szállító eszközök valamennyi fajtájának maximális igénybevételére fog a felsőbb katonai vezeték törekedni, az ismert komplex szállítási elvek széleskörű alkalmazása mellett. A második világháború tapasztalatai bizonyítják, hogy a közúti szállítás nélkül a szállítás egyetlen egy fajtája, vagy tagozata sem tudta a feladatát sikeresen megoldani. A tagozatok, a szállítási ágak és a felhasznált szállítóeszközöktől függően alakul a közúti szállítás részvétele az adott szállítási feladatban.

A korszerű rakéta atomháború véleményünk szerint megköveteli, hogy a gépkocsiszállító erőket mind a hadműveleti, mind a hadászati tagozatban kettős feladatra készítsük fel. Az egyik ilyen feladat a nagytávolságú szállítás (200–300 km. vagy ennél több), a másik a többi szállítási ágak tevékenységének segítése, kiszolgálása. Mindebből következik, hogy a hadműveleti hadtáp felső tagozatába és a hadászati hadtápba tartozó gépkocsiszállító zászlóaljok feladatai, illetve alkalmazási módjai közötti alapvető különbség meg fog szűnni, vagy legalább is a minimumra fog csökkenni. Ha számításba vesszük azt, hogy a felső katonai vezetés a hadműveleti és hadászati készletek időbeni decentralizálására minden szállítóeszközt igénybe fog venni, akkor eljuthatunk az alábbi következtetések levonásához:

- az említett tagozatokba tartozó valamennyi szállító zászlóalj megalakulás után a hadműveleti- hadászati készletek málházására elvonul és a málházás befejeztével egy meghatározott körletben, objektumban besorolva várja a további feladat végrehajtását;

- a felmálházott szállító zászlóaljok a készleteiket, legalábbis annak nagy részét – a tagozatba való tartozástól függően – a rendeltetési helyre anélkül fogják eljuttatni, hogy az anyagot vasúti, vízi, vagy légi szállítóeszközre átraknák;

- a fegyveres küzdelem kezdetén jellemző lesz nagy távolságú menetek végrehajtása, valamint a megkerülő utak előzetes felderítés és berendezés nélküli felhasználása;

- előtérbe kerül – különösen az atomcsapások kiváltása után a gépkocsiszállító kötelek megbontása, és század-, sok esetben szakaszkötelékben való alkalmazása;

- a hadművelleti hadtáp alsó tagozatának szétbontakozásával, a szállítási technológia megszilárdulásával, a hadművelletnek a mélységben való eltolódásával párhuzamosan lehetőség fog adódni arra, hogy alkalmazás szempontjából fokozatosan szétváljanak a hadművelleti hadtáp felső tagozatba tartozó szállító zászlóaljok;

- a korszerű rakéta – atomháborúban a hadművelleti hadtáp felső tagozatba tartozó szállító zászlóaljok a hadművellet további időszakájában is bevonásra kerülhetnek a hadászati hadtáp szállítási tagozatába. de ez fordítva is lehetséges.

Az említett tagozatokba tartozó szállító zászlóaljok hadtápbiztosításával szemben a fentiekből kiindulva célszerű az alábbi követelményeket támasztani:

- mindkét tagozatba tartozó szállító zászlóaljok mozgókészleteit – különös tekintettel az élelemre és üzemanyagra – olyan szintre kell emelni, mint a hadművelleti hadtáp tagozatba tartozó szállító zászlóaljakét;

- hadtápszerveiket – mind a vezető, mind a végrehajtó – úgy kell kialakítani, megszítani, hogy képesek legyenek a szállító század szintű hadtáp funkciók önálló ellátására;

- a mozgókészleteik lépcsőzését úgy kell végrehajtani, hogy a század szintű alkalmazás esetén a századnál, a századra eső részben a szállító zászlóalj teljes készlet szintje rendelkezésre álljon, az esetleges kisebb zászlóalj tartalékképzéséhez szükséges anyag kivételével;

- a zászlóalj egészségügyi és technikai javító erőit az alkalmazásnak megfelelően kialakított alegység kötelek megerősítésére kell felhasználni – a zászlóalj törzs kiszolgálására szükséges minimális erők és eszközök kivételével;

- az anyagellátó szervek legyenek képesek a meneteket nagy sebességgel (40–45 km/ó), az alegységtől elszakadva, gyorsan, önállóan végrehajtani és a kijelölt körletekben készenlétben állni a beérkező alegységek melegelelemmel, ivó- és technikai vízzel, valamint üzemanyaggal való gyors ellátására;

- naponta legalább két alkalommal az egész személyi állomány részére egy-két táj melegelelem kiszolgálására, a különböző védőitalokkal együtt;

- rendelkezzenek mindennemű anyagból és javítóalkatrészekből olyan készletekkel, hogy legyenek képesek 4–5 napon keresztül az ellátás nagyobbmértvű utánpótlás nélküli biztosítására;

- az állandó harcalkészültség időszakában a parancsnoki állományt – a nem hadtáp szervekér is – úgy kell felkészíteni, hogy legyenek képesek a fenti követelményeknek eleget tenni és az állományt adott esetben ennek megfelelően vezetni és irányítani. El kell mélyíteni a parancsnoki állományban azt a tudatot, hogy a szállító zászlóaljok hadtápbiztosításában a parancsnokok szerepe túlnő az összefegyvernemi és egyéb nem szállító csapatok hadtápbiztosításában részt vevő parancsnokokénál.

A fenti követelmények kielégítése érdekében célszerűnek látjuk, hogy szerény képességeinkre és gyakorlati tapasztalatainkra alapozva cikkünk további részében rámutassunk a követelményekből fakadó feladatok végrehajtásának célszerű módjaira, ezzel is hozzájárulva az egyáltalán nem elhanyagolható hadtápbiztosítási kérdések kidolgozásához és helyesebb értelmezéséhez.

A mozgósítás, a mozgósítás hadtápbiztosítása

Ismert, hogy a szállító zászlóaljak mozgósítás útján kerülnek rövid idő alatt megalakításra. A megalakítás után az esetek nagy százalékában szinte összekövécsolás nélkül kerülnek az anyagok málházása céljából előrevonásra a kijelölt raktárak körzetébe, majd a málházás befejezése után a harckészültségi körletbe, vagy egyéb meghatározott helyre.

Ebben a mozzanatban a szállító alegységek hadtápbiztosítását az alábbiak fogják jellemezni:

1. A hadtápbiztosítás összes feltételei (anyagi, technikai, személyi, tervezési stb.) már az állandó harckészültség időszakában megteremtődtek. (A feltételek megteremtése nélkül nincs lehetőség a hadtápbiztosítás tervezett végrehajtására).

2. A hadtápbiztosítás módjai naponként ezen belül is – különösen a mozgósítás napján – egyes részfeladatoknak megfelelően változni fognak.

3. A szállító alegységek megalakulása, málházási helyre való előrevonása ütemének függvényében a hadtápbiztosítás állandóan szélesedik és átfogja mindazon feladatokat, amelyek egy azonnali menetkésztségű egységre jellemzőek.

4. A megalakulás után vagy még annak nem teljes befejeztével a hadtáp feladatát az esetek nagy részében már megosztva lesz kénytelen megoldani (pl. a megalakult első század elvonul a málházás végrehajtására, a zászlóalj többi része még a mozgósítás minél előbbi befejezésén fáradozik).

5. Az anyagi készletek nagy része a megalakulás ütemétől függően kerülhet csak kiszállításra és lépcsőzésre.

6. A hadtápbiztosítást irányító parancsnoki állomány feladatát alapvetően gyakorlati ismeretek nélkül lesz kénytelen megoldani.

7. A századparancsnokok nagy része nem fog rendelkezni kellő rutinnal a század hadtápbiztosítása irányításához.

8. A polgári ruházatban bevonulók (készlethiány miatt) beöltöztetéséhez szükséges ruházat helyszínre való szállításának megszervezése, a felszerelés végrehajtása, a romlandó anyagok, valamint az „M” utalványokon levő anyagok felvételezésének szükségessége megosztja, illetve megnehezíti a szilárd hadtápbiztosítás kialakítását.

A követelményből, sajátosságból fakadó feladatok sikeres végrehajtása az alábbiakkal biztosítható:

1. Az állandó harckészültség időszakában a parancsnoki állománnyal az „M” parancsnoki vezetési foglalkozások, „M” összekövécsolási gyakorlatok keretében feldolgoztatjuk a hadtápbiztosítás összes kérdéseit és felkészítjük őket az ezzel kapcsolatos feladatok végrehajtására.

2. Az állandó harckészültség időszakában kidolgozzuk a hadtápbiztosítás végrehajtásával kapcsolatos terveket, munkajegyeket, okmányokat.

3. Az „M” parancsnoki vezetési foglalkozás keretében a parancsnoki állománnyal a rájuk vonatkozó mértékben a tervet megismertetjük. Külön, kiemelten felkészítjük a különböző anyagokat felvételező személyeket, kijelöljük a dublőrállományt, és azt is részletesen felkészítjük (annak érdekében, hogy a kijelölt személyek késése esetén a dublőrök is rövid eligazítás után útbaindíthatók legyenek).

4. Az MVCS állományát úgy válogatjuk össze, hogy a beérkezés után azonnal hozzáfoghassanak az alábbi feladatok végrehajtásához:

- az egység „M” raktárában levő hadtápanyagok kiszállítása;
- az első étkezéshez szükséges kenyér felvételezése, húskonzervek előkészítése, meleg ital főzése;
- az egészségügyi szolgálat működéséhez szükséges legfontosabb gyógyszerek, felszerelések készenlétbe helyezése, a zászlóalj segélyhely részleges működéséhez szükséges feltételek megteremtése (sátor felállítása, vagy helyiség kijelölése, ambuláns napló előkészítése), a készenlétbe helyezett gyógyszerek, felszerelések segélyhelyre való szállítása;
- ruházati beöltöztető hely berendezése, a 10⁰/₀ cserkészlet ideiglenes felhasználásával a működési feltételek megteremtése;
- a mozgókonyhák zsirtalanítása, telepítése;
- a zászlóalj és századok hadtápjai működési helyeinek megjelölése a szükséges építmények megépítése (előkészítő sátor felállítása, szemétgyűjtő gödrök kiásása, - állandó jellegű építményekben a szeméttároló edényzetek előkészítése -), a szükséges főzési tüzelőanyag előkészítése;
- a hajvágáshoz szükséges helyiség előkészítése, a munkafeltételek megteremtése, a fodrászok eligazítása;
- a rendfokozatok felvarrásához szükséges anyagok előkészítése (célszerű a ruházati beöltöztető helyen), a rendfokozatokat felvaró 2-3 fős csoport felkészítése, eligazítása;
- tisztálkodó felszerelést, borítékot, levélpapírt, bélyeget vásároló részleg (2-3 fős) felkészítése, a beszerzési hely felderítése, a csoport tevékenységéhez szükséges jármű kijelölése;
- a polgári ruházat becsomagolásához szükséges feltételek megteremtése, a csomagokat címezők, feladók eligazítása, tevékenységük megszervezése.

5. Idejében tisztázzuk a mozgósítás végrehajtásának rendjét (I-II. feltöltési rend), és ennek megfelelően csoportosítjuk a bevonuló hadtáp állományt, törekedve arra, hogy a századok hadtápbiztosítás szempontjából minél önállóbbá váljanak. Az önállóság kialakításának ütemei:

- az ebéd, illetve a második étkezés előkészítését (főzés), végrehajtását a századok önállóan végzik;
- a század mozgókészleteinek felvételezése és a századparancsnok irányítása mellett azok lépcsőzése;
- a század technikája feltöltésének a századparancsnok vagy technikai helyettese irányításával való végzése;
- a századok pihentetéséhez szükséges anyagoknak a századok által történő felvételezése, a pihenőhelyek berendezése;
- a harmadik étkezésnek a század által történő előkészítése, végrehajtása;
- a század egészségügyi állománya századszintű munkájának a századparancsnok követelményének megfelelően való megszervezése és beindítása;
- a század önálló kintináru-beszerzést végrehajtó csoportjának kijelölése, eligazítása, munkájának összehangolása a zászlóalj által kijelölt csoporttal;
- a század összes anyagnyilvántartásainak megnyitása.

6. A mozgósítás végrehajtása utáni feladat függvényében - még a mozgósítás végrehajtásának időszakában - kidolgozzuk, illetve pontosítjuk a hadtáp-

biztosítás tervét. A kidolgozott tervvel megismertetjük az alegységparancsnokokat és a hadtápszolgálat parancsnoki állományát a részlegparancsnokig bezárólag.

7. A hadtápbiztosítási tervben foglaltaknak megfelelően pontosítjuk a mozgósítás hadtápbiztosításának rendjét, fő figyelmet fordítva a legkorábban alkalmazásra kerülő alegységek hadtápbiztosításának megszervezésére, a hadtápageységek menetre való felkészítésére.

II.

A szállító zászlóalj málházáshoz, málházás után a harcckészültségi körletbe (kijelölt helyre) való előrevonása, a mozzanat hadtápbiztosításának megszervezése

A szállító zászlóaljak a málházás végrehajtásához zászlóalj- vagy század-körlekekben kerülhetnek előrevonásra. Az előrevonás módjának, a várakozási, gyülekezési körlekekben töltött időnek, valamint a gyülekezési körletből a harcckészültségi körletbe, vagy kijelölt helyre való előrevonás idejétől és módjától függően a hadtápbiztosításnak az alábbi sajátosságai lesznek:

1. Az ellátás biztosítása érdekében a mozgókészleteket a zászlóalj nem használhatja fel, illetve biztosítani köteles a felhasznált mozgókészletek önálló vételezés útján való azonnali pótlását.

2. A romlandó anyagok és üzemanyagok nagyobb távolságra levő szállalattól, raktárártól történő felvételezése után az utánszállítás ideje megnövekszik.

3. Az ellátás megszervezése érdekében a hadtáperőkkel és -eszközökkel történő manőverezés szükségessége a megalakult hadtáp több irányban történő – alábbiak szerinti – megosztáshoz:

- a zászlóalj hadtáp vezetésének minimális szállítóeszköz igénybevétele mellett kell tervezni és végrehajtani a kiürült, és a zászlóalj részére fölösleges üzemanyag-edényzet tárintézethez való visszaszállítását, a másnapi étkezéshez szükséges élelmezési anyagoknak a felvételezését, beszerzését, a megalakulási feladatok végrehajtása után a hadiruházati elosztó részlegtől felvételezett és fel nem használt anyagok visszaszállítását;

- a zászlóalj hadtáp alapvető része (– az egészségügyi és technikai szervek kivételével) a zászlóaljparancsnok által kijelölt zászlóalj-előkészítő csoporttal együtt vagy a gyülekezési körletbe (ha onnan a zászlóalj nem a harcckészültségi körletbe megy), vagy a harcckészültségi körletbe, vagy a zászlóalj részére a málházás utánra kijelölt egyéb körletbe mozog előre, azzal a feladattal, hogy felkészítése a zászlóalj hadtápot a beérkező alegységek részére szükséges anyagok gyors átadására, a századszintű hadtápbiztosítása feladatokban való részvételre;

- a század hadtápok a század törzs után menetelve, vagy azt megelőzve a század előkészítő csoportparancsnok parancsnoksága alatt (kivételt képez a század technikai zárórészlegbe beosztott erő és eszköz) a várakozási körletig előremozognak, települnek, és megkezdik a beérkező állomány – málházáshoz való előremozgásának sorrendjében – ellátását (melegélelem, ivóvíz, technikai, eü., üzemanyag, egészségügyi ellátás, járművek javítása stb.) Amennyiben a várakozási körletben való tartózkodás, illetve a megalakulási helyhez való kis távolság nem teszi szükségessé a melegélelem kiszolgáltatását, a járművek üzemanyaggal való feltöltését, akkor a várakozási körletbe a század hadtáp nem telpül be, hanem tovább folytatja a menetét a gyülekezési körletbe, és ott fogja megszervezni és végrehajtani a málházás befejezése és a gyülekezési körletbe való beérkezés sor-

rendjében az alegység ellátását. A század javító, egészségügyi erői és eszközei a várakozási körletben maradnak mindaddig és végzik munkájukat, míg a század 70%-a be nem fejezi a málházását. Ezután – a technikai záró részlegbe beosztott erők és eszközök kivételével – önállóan a gyülekezési körletbe mennek, ahol tovább folytatják a kiszolgálási feladatok végrehajtását.

Fel kell készülni egy olyan változat végrehajtására is (ha a megalakulási körlet elhagyásától a várakozási körletbe való beérkezésig, a málházás végrehajtásáig, majd a málházás után a szakasz-, rajkötélek rendezéséig és a harcckészültségi (egyéb kijelölt) körletbe való menetig nincs szükség és nem célszerű a rövid távolság miatt a járművek üzemanyaggal való utántöltése, és a nagy ütem követésében nem lehetséges a melegítés kiszolgálása), amikor a technikai zárórészlegbe beosztott erők és eszközök kivételével a század hadtápok besorolnak a zászlóalj hadtáp menetoszlopába és a zászlóalj hadtápfőnök vezetésével vagy együttműködve a zászlóalj előkészítő csoportjával, vagy teljesen önállóan (ha a zászlóalj előkészítő csoportja már előrement, ebben az esetben a zászlóalj hadtáptól 1-2 fő, a század hadtáptól 1-1 fő előremegy a települési helyek felderítésére, a beérkező hadtápjárművek utánvezetésére a zászlóalj előkészítő csoporttal) hajtja végre a menetet. A beérkezés után elfoglalják a részükre meghatározott körletet és felkészülnek a beérkező állomány ellátására, ezenkívül az egészségügyi és technikai szervek arra is, hogy a zászlóaljparancsnok utasításának megfelelően elhagyják a települési helyeiket és részt vegyenek a csapást szenvedett alegységnél (alegységeknél) a csapás következményeinek felszámolásában. A fenti változat sikeres hadtápbiztosítása érdekében a hadtápszolgálat a következő kiegészítő feladatokat köteles végrehajtani:

a) Az alegységek várakozási körletből való menetének megkezdése előtt;

– el kell látni az egész személyi állományt annyi adag hideg étellel, amennyi szükséges a harcckészültségi körletbe való beérkezésig (általában ez egy reggeli, vagy egy ebéd, vagy egy vacsora-adag). A személyi állomány kulacsát teával, vagy ivóvízzel fel kell tölteni. Ha szükséges, az alegységnél a hátiethordóban ivóvíztartályokat kell képezni. A gépjárművek hűtőjeit és a tartalék víztároló kannákat vízzel, vagy hűtőfolyadékkal fel kell tölteni;

– a technikai zárórészlegbe beosztott egészségügyi és technikai javító állományt meg kell erősíteni és az anyagi készletciker meg kell növelni;

– a zászlóalj üzemanyagot szállító kocsijai egy részének leürítése és a harcckészültségi körletbe való beérkezés utáni gyors üzemanyag-utántöltés megszervezése érdekében a járműveken legalább annyi kiegészítő üzemanyagkészletet kell létrehozni, amely elegendő a harcckészültségi körletbe való beérésig elfogyasztott üzemanyag utántöltésére. (Egyes szállító zászlóaljaknál a 20 literes üzemanyag kanna hiánya esetén ezt úgy is meg lehet szervezni, hogy 3-4 kocsinként kijelölve a felelős személyt, 200 literes üzemanyag hordókban biztosítjuk az üzemanyagot, természetesen megfelelő kiszolgáló eszközök arányos elosztásának figyelembevételével).

b) A harcckészültségi (külön meghatározott) körletbe való beérkezés után:

– a hadtáp alegységeket azonnal telepíteni kell, meg kell szervezni az őrzés-védelmet és a tömegpusztító fegyverek elleni védelmet;

– azonnal meg kell kezdeni a soron következő melegétel elkészítését és felkészülni az alegységek beérkezési ütemében való kiosztására a századoknál és a zászlóalj törzsben;

– meg kell szervezni az ivó- és technikai víztartalékok felhalmozását, kiosztáshoz való előkészítését mind a század-, mind a zászlóalj-hadtápban;

– a járművek üzemanyaggal való utántöltése, a következő menet alatt felhasználásra kerülő üzemanyagnak a járműveken kiegészítő készletként való létrehozása érdekében (irányszám 0,3–0,5 javadalmazás) el kell készíteni a zászlóalj üzemanyaggal való feltöltési tervét, biztosítani kell a szükséges készleteket, és úgy kell a feltöltési eszközöket elosztani, hogy a töltés a leggyorsabban végrehajtásra kerüljön. Meg kell szervezni, hogy a századok üzemanyag-tartalékai teljes mértékben megalakításra kerüljenek;

– a technikai zárórészlegbe be nem osztott javító részleg a zászlóalj első málházott kicsijainak beérkezéséig be kell hogy fejezzék a hadtáp és az előkészítő részleg gépkocsijainak technikai felülvizsgálatát és a szükséges kisjavítások végrehajtását. Meg kell tervezni a beérkezés sorrendjében a felmálházott gépkocsik technikai felülvizsgálatát, a kisjavítások elvégzését, a közepes javításokhoz szükséges alkatrészek előkészítését;

– a zászlóalj-segélyhely felkészül és megteremti a feltételét a zászlóalj szintű egészségügyi ellátásnak. Kiegészíti az olyan gyógyszerkészleteket, amelyek valamilyen oknál fogva teljesen, vagy nagy százalékban felhasználásra kerültek;

– meg kell tervezni valamennyi mozgókészlet-fajta és az úgynevezett béke ellátás továbbfolytatásához szükséges anyagok felvételezését, beszerzését;

– fel kell deríteni és a helyi államhatalmi szervekkel egyeztetni a fürdősi, technikai javítási lehetőségeket és a zászlóalj következő feladatának függvényében meg kell szervezni a zászlóalj érdekében való felhasználásukat;

– előkészületeket kell tenni a zászlóalj személyi állománya pihentetéséhez szükséges feltételek megteremtésére. Téli, kora tavaszi és késő őszi időszakban erre a célra igénybe vehető épületek szemrevételezését és a helyi államhatalmi szervekkel való egyeztetését;

– meg kell szervezni a zászlóalj összekovácsolási tervével összhangban a hadtápolegységek összekovácsoló kiképzését (ha a zászlóalj előrevonását az előjáró rövid pihenő után nem tervezi).

A hadtápolegységek településének elvi vázlata az 1. és 2. sz. mellékletek szerint.

III.

A szállító zászlóalj nagytávolságú menetének végrehajtása alatti hadtápbiztosítás sajátosságai

1. A várható alkalmazási elveket figyelembe véve a szállító zászlóaljok állandóan kitéve az ellenség légi tevékenységének és a hátrahagyott, vagy a saját csapataink mélységébe kidobott diverziós csoportok váratlan harctevékenységének, a zászlóalj hadtápjai a tevékenységüket a bonyolult körülményeken kívül az állandó magas ütemű menetek viszonyai között lesznek kénytelenek véggezni.

2. A hadtápbiztosítás alapvető feladatait a menetek megkezdése előtt és befejezése után fogják végrehajtani.

3. Jellemző lesz a nagymennyiségű üzemanyagfogyás, és a gépjárművek nagymérvű meghibásodása.

4. Korlátozva lesz a napi háromszori melegétel kiszolgálásának lehetősége,

az esetek nagy részében igen nagy erőfeszítéseket kell annak érdekében is tenni, hogy legalább naponta 1-2 alkalommal melegített lehessen kiszolgálni.

5. Meg kell szervezni a betegek és sérültek egy részének a zászlóaljnál való ideiglenes ellátását (legalább a menet befejeztéig), ehhez szükséges mozgó sebélyhely berendezését.

6. A technikai javításánál elsősorban a kisjavítások kerülnek elvégzésre. Meg kell szervezni a közepes javításra váró gépjárművek hosszú távon való vontatását.

7. Élelemből, üzemanyagból, gyógyszerből és technikai javító anyagokból kiegészítő készleteket kell felhalmozni a századoknál, a járműveknél. A technikai zárórészekben a várható közepes javítások függvényében hidegtelep-készleteket kell megalakítani.

8. A zászlóalj hadtáp nagytávolságra elszakad az ellátó, gyógyító és a javító bázisoktól.

A fentiek figyelembevételével a hadtápbiztosítást az alábbiak szerint célszerű végrehajtani:

1. A menetre vonatkozó és annak hadtápbiztosításával kapcsolatos előjárói intézkedés megkapása után tisztázni kell a zászlóalj feladata végrehajtásának sajátosságait és az ebből fakadó hadtápbiztosítási követelményeket. A zászlóaljparancsnok elhatározásának megfelelően – figyelembe véve a zászlóalj menetrendjét – meg kell tervezni a hadtáp menete végrehajtásának rendjét, összhangban a menet előtti, menet közbeni és menet utáni feladatokkal.

2. El kell készíteni a zászlóalj hadtápbiztosítási tervét, amelyben kifejezésre kell hogy jussanak az általános rendszabályokon kívül az alábbiak:

- a század, zászlóalj hadtáp elhelyezkedésének rendje a menetet megkezdéséhez;
- a század, zászlóalj hadtáp menetrendje, helye a zászlóalj menetrendjében;
- a század, zászlóalj hadtáp elhelyezkedése a hosszú pihenők alatt, vagy az esetleges nappalozási körletben;
- a század, zászlóalj hadtáp elhelyezkedése a menet befejezése után;
- a század, zászlóalj hadtáp elhelyezkedése az újabb menetfeladat hadtápbiztosításának megszervezéséhez (ha az újabb menetfeladatot a zászlóaljjal közölték);
- a készletek és kiegészítő készletek megalakításának, lépcsőzésének rendje, ideje, az ellátó bázisok helyei és róluk való vételezés ideje;
- a pihenők alatti készletpótlás rendje;
- a menetbefejezés utáni készletek létrehozásának, lépcsőzésének rendje és ideje;
- mozzanatonkénti egészségügyi és technikai biztosítás rendje;
- az erők és eszközökkel való manőverezés rendje és ideje;
- az alegységek járművei üzemanyaggal való feltöltésének rendje, ideje, a felhasználásra kerülő erők és eszközök elosztásának rendje;
- a személyi állomány melegítéssel való ellátásának rendje és ideje;
- a zászlóalj hadtáp megosztásának, az alegységek hadtápjai megerősítésének számvetése;
- a hadtápszervek mozgási grafikonja (egyeztetve a zászlóalj menetgrafikonjával).

3. Az elkészített hadtápbiztosítási tervnek megfelelően a parancsnoki álló-

mányt és a hadtápszolgálat állományát részletesen el kell igazítani a hadtápbiztosítási feladatok végrehajtásával kapcsolatban és meg kell követelni az összes rendszabályok maradéktalan végrehajtását.

4. A menet megkezdése előtt az alegységeknél annyi készletet kell felhalmozni, hogy a menet végrehajtása után rendelkezzenek az előírt mozgó készletekkel, Ezt az alábbiakkal érhetjük el:

- pontos számvetést készítünk a hosszú pihenőig, majd a hosszú pihenő helyétől a menct befejezéséig és az összesen felhasználásra kerülő anyagi készletekről. Ennek alapján számbavesszük a kiegészítő készletek létrehozásának lehetőségeit az alegységeknél;

- a zászlóalj hadtáp üzemanyagot szállító gépjárműveinek egy részét beosztjuk a század hadtápbá, azzal a céllal, hogy a hosszú pihenő alatt, vagy a menct befejeztével (a rendelkezésre álló idő függvényében) a készleteket adják át a század hadtápnak, illetve vegyenek részt a század hadtápjával együtt a gépjárművek utántöltésében;

- a századok technikai zárórészlegében a zászlóalj eszközeitől kiegészítő javító készleteket hozunk létre. A gépjárművek egyedi készleteit a menct megkezdése előtt kiegészítjük;

- az elkészített élelemellátási számvetés figyelembevételével a személyi állománynál hidegétel-készletet hozunk létre (1-2 adag a melegétel kiszolgálásának függvényében úgy, hogy 1 adag mindig maradjon tartalékban), és szabályozzuk annak felhasználási rendjét. A várható középjavítások mennyiségének függvényében a technikai zárórészlegben századonként 20-30 adag hidegételt halmozunk fel. Ugyanilyen készletet a zászlóalj technikai zárórészlegében, ha valamilyen célból önállóan létrehozásra kerül. A mozgókonyhákra annyi főzhető ételt készítünk elő, hogy minden cikkből legalább 2 napi élelem álljon rendelkezésre (a nem romlandóból a mozgókészlet szintjéig). A menct megkezdése előtt a soron következő melegétel elkészítéséhez szükséges élelmiszereket teljesen konyhakészre megmunkáljuk (megtisztítjuk a zöldséget, burgonyát, őszszervagjuk a húst, a hagymát, megtisztítjuk a rizst, a babot beáztatjuk). A mozgókonyhákat vízzel feltöltjük és a vizet forraljuk. Elkészítjük teljesen készre a melegítő italt (teát) és a kiosztási helyen újra melegítjük. Ügyeljünk arra, hogy az előkészített élelmiszerek felfőzésével párhuzamosan megtörténjen a következő melegétel elkészítéséhez szükséges élelmiszerek megmunkálása;

- a századok egészségügyi részlegei egészségügyi-anyagi készletét olyan szintre emeljük, hogy legyen képes az önálló ellátás biztosítására;

- a személyi állománynál, az ellátó részlegeknél megfelelő mennyiségű ivó- és technikai vízkészleteket hozunk létre. Biztosítjuk, hogy az összes edényzet (mozgókonyha, üstök, háti-éthordók, vízszállító utánfutók, vízszállító gépkocsik) az indulás előtt vízzel feltöltésre kerüljenek. Megszervezzük, hogy a gépjárművek hűtőrendszere és tartalékkanája teljesen fel legyenek töltve vízzel, vagy hűtőfolyadékkal.

5. A menct megkezdése előtt végre kell hajtani a zászlóalj technikai eszközeinek technikai ellenőrzését, melynek során - az idő függvényében - az alábbi feladatokat kell legalább végrehajtani:

- meg kell vizsgálni a járművek üzemanyag-, kenő- és hűtőrendszerét, gondoskodni kell a hibák elhárításáról, a hiányzó készletek utántöltéséről;

- végre kell hajtani a fékrendszerek ellenőrzését és a hibák kijavítását;

– meg kell javítani az irányjelző és világító berendezéseket, az ablaktörlő-szerkezetet;

– tüzetesen kell megvizsgálni a kormányserkezetet, utána kell húzni a kerékanyákat és minden olyan csavarokat, amelyek a menet közben meglazulhatnak;

– le kell ellenőrizni a tűzoltó felszereléseket és gondoskodni kell a használhatatlankicseréléséről, kijavításáról. Amennyiben ez nem lehetséges, akkor úgy kell a használható tűzoltó készülékeket csoztani, hogy az üzemképesek első-sorban a tűzveszélyes anyagot szállító gépkocsikra kerüljenek és arányosan legyenek a gépjárművek között az üzemképesek csoztva (például minden második gépkocsira kerüljenek az üzemképes tűzoltó felszerelések);

– a menetrendnek megfelelően végre kell hajtani a vontató kötelek, rudak arányos elosztását, átcsoportosítását;

– a gépjárművezetőket alaposan fel kell készíteni, és ha szükséges a pótkocsit vontató gépkocsivezetők egy részét azonnal a gépkocsivezetőkkel felcserélni, akiknek nagyobb tapasztalataik vannak a pótkocsis gépkocsik vezetésében;

– ellenőrizni kell a rakományok rögzítését és létre kell hozni a rakományok esetleges újrarögzítéséhez szükséges rögzítőeszköz-tartalékokat is.

6. Végre kell hajtani a személyi állomány egészségügyi szemléjét, amelynek keretében az egészségügyi vizsgálatra nem jelentkezetteknel az alábbiakat célszerű elvégezni:

– raj-, szakaszkötelékben kikérdezni az állományt az esetleges eü.-i panaszaiikkapcsolatban és a panaszokat orvosolni kell;

– ellenőrizni kell a személyek tisztaságát és akiknél szükséges, el kell rendelni a soron kívüli fehérneműcserét is, az egyéni tisztálkodás végrehajtása mellett;

– végre kell hajtani a gépkocsivezetők részére előírt kötelező vizsgálatokat (akiknél esedékes) és az okmányaikkban rögzíteni kell;

– az idő függvényében meg kell szervezni a személyi állomány egyéni és elvtársi segélybe való részesítését, az oktatását, különös figyelmet fordítva a parancsnoki állomány ilyen irányú felkészítésére.

7. Meg kell szervezni a személyi állomány ruházatának ellenőrzését és a megállapított hiányosságok azonnali megszüntetését. Ennek keretében az alábbiakat kell végrehajtani:

– fel kell sorakoztatni a személyi állományt szakasz-, századkötelékben, és végre kell hajtani a ruházat testre méretezését a rendelkezésre álló készletek felhasználásával, de első-sorban – a használatban levő fehérnemű kivételével – az egymás közötti csere végrehajtásával;

– el kell végeztetni a személyi állománnyal a ruházatuk kisjavítását. Biztosítani kell részükre a szükséges javítóanyagot és felszerelést;

– ellenőrizni kell, hogy mindenki az idényruházatba legyen öltözve, és pótolni kell az ezzel kapcsolatos hiányzó ruházati cikkekkel;

– a rendelkezésre álló idő függvényében, és ha a rend szerint esedékes, végre kell hajtani a személyi állomány fürdetését és fehérneműcseréjét;

– meg kell szervezni a személyi állomány hajzatának rendbehozását.

8. Be kell vonultatni a megerősítésül adott erőket és eszközöket a menetrend szerinti helyükre olyan számvetéssel, hogy parancsnokaikk kellően fel tudják őket készíteni az előttük álló feladatok maradéktalan végrehajtására.

9. A menet alatti és utáni hadtápbiztosítás sikeres végrehajtása érdekében a hadtáparegységek a menetet és a menet utáni települést (elhelyezést) és az ellátási feladatokat az alábbiak szerint hajtják végre:

a) Menet alatt:

– a 100–150 kilométer távolságú meneteknél a század és zászlóalj hadtápjá (az egészségügyi és a technikai erők és eszközök, valamint a technikai zárórészlegbe beosztottakon kívül) a zászlóalj előkészítő csoporttal együtt a zászlóalj mentrendje előtt előremegy az új körletbe és felkészül a beérkező állomány kiszolgálására (élelcm, üzemanyag). A zászlóalj-segélyhely a zászlóalj törzse után menetel azzal a technikai erővel, amelyeket nem osztottak be a technikai zárórészlegbe. A 250–300 kilométer, vagy ennél nagyobb távolságú menetek végrehajtása esetén a hadtáp felépítése ugyanez lehet, csak az előrküldött részleg nem az új települési helyre megy, hanem a hosszú pihenő körletébe és ott fogadja a kiszolgálásra felkészülten a beérkező alegységeket. A kiszolgálás befejezése után a zászlóalj menetének megkezdése előtt újra önállóan kezdi meg a menetet, és beérkezve az új körletbe megkezdí a kiszolgálás feltételcinek megteremtését, a készletek kiegészítését.

A beérkezett alegységek kiszolgálása után a szükséges és a rendelkezésre álló időtől függően a századhadtáp üres szállítóeszközeit bevonva végrehajtják a készletek felvételezését és az újabb menetre való felkészítést.

Előfordulhat olyan változat is, hogy a hosszúpihenő körletében a zászlóalj-hadtáp járműveiről a készleteket az alegységeknek átadják és az üres járművekkel vételezni mennek az élelmezési, ruházati anyagokat szállító járművek. A századhadtáp nem megy előre az új körletbe, ha annak távolsága a hosszúpihenő helyétől 3-4 órai járásra van, és a beérkezés után van elegendő idő a kiszolgálás szervezett végrehajtására. Ebben az esetben a technikai zárórészlegbe be nem osztott erők és eszközök az alábbiak szerint menetelnek:

- a századhadtápok a századok törzse után;
- a zászlóaljhadtáp a zászlóaljtorzs után;

A hadtáp felépítésének és tevékenységének elvi vázlata a 3., 4. és 5. sz. mellékletek szerint.

*

Cikkünkkel célunk az, hogy a jelenleg rendelkezésre álló eszközök felhasználása célszerű változataira hívjuk fel a figyelmet, és az, hogy megkíséreljük vita indítását a hadműveleti hadtáp felsőtagozatú és a hadászati hadtáp tagozatba tartozó hadtápegységek, intézetek hadtápbiztosításával kapcsolatban a mozgósítás végrehajtása és a fegyveres küzdelem időszakában.

(A mellékletek a folyóirat végén található.)